

Sammakkolähde

"Sua lähde kaunis katselen,
likellä vettäsi.
Kuin pilven varjot vaeltavat
kuvaustimessäsi."
J.L.Runeberg

Läheisyydessä sijaitsee lähde. Lähde on innoittanut monia runoilijoita ja taitelijoita ja se esiintyy myös monissa saduissa. Entisaikoina juomavesi noudettiin lähteistä ja niissä säilytettiin maito kylmänä.

Lähde on paikka, jossa pohjavesi purkautuu maan pinnalle tai vesistön pohjalle. Lähteet ylläpitävät veden virtausta puroissa ja noroissa. Pohjaveden tasainen ja alhainen lämpötila ja sen tuomat ravinteet luovat ympäristön, jossa on omaleimainen kasvi- ja sammallajisto. Lähteet rikastuttavat luonnon monimuotoisuutta.

Lähteet ovat myös tärkeitä eläinten juomapaikkoja. Lähteiden eläimistö koostuu pääasiassa hyönteisistä ja pikkuäyriäisistä. Ne käyttävät ravinnokseen pohjaan laskeutuvat lehdet ja neulasen. Lähde tarjoaa talvehtimispaikkoja pieneliöille ja sammakoille.

Sammakko

Rana temporaria - Groda - Frog

Lähes jokainen on joskus nähnyt sammakon, sammakon kutua ja nuijapäitä eli toukkia ojassa tai lampareessa sekä kuunnellut sammakoiden keväistä kurnutusta. Sammakko kurnuttaa etupäässä lisääntymisaikanaan. Suomessa elää kolme sammakkolajia, rupikonna, sammakko ja viitasammakko.

Sammakot syövät hyönteisiä, hämähäkkejä, kastematoja ja etanoita. Ne pyydystävät pienet saaliit muutaman sentin mittaisen tahmean kielen avulla, ja isommat ötökät suoraan suuhunsa poimimalla. Toukat syövät kasviperäistä ravintoa.

Sammakko talvehtii joko vesien pohjamudassa tai maalla maakoloissa ja kivien alla. Koko talven auki pysyvään lähteeseen tai lampeen voi kerääntyä tuhansiakin sammakoita talvihorrokseen samanaikaisesti. Kun lämpötila ylittää +5 astetta, alkavat sammakot kömpiä esiin talvipaikoistaan.

Sammakon kehitys on kolmiosainen: muna – toukka - sammakko. Saduissa sammakosta voi syntyä vielä prinssi neidon suudeltua sammakkoa!

Antaisin sinulle kukan,
mutta niitä on täällä niin vähän,
vain oravalle marja ja ketulle leipä.
Risto Rasa

Käenkaali l. ketunleipä

Oxalis acetosella - Harsyra
- Common wood sorrel

Oravanmarja

Maianthemum bifolium
- Ekorrhbar - May lily

Kasvikaunottaret

Maariankämmekä
Dactylorhiza maculata - Jungfru Marie hand
- Heath spotted orchid

Maariankämmekä on Suomen yleisin kämmekäkasvi ja se viihtyy parhaiten kosteilla kasvupaikoilla. Kukkien värisävy vaihtelee vaaleanpunaisesta lähes violettiin. Myös lehtien tummanruskeiden täplien määrä, muoto ja väri vaihtelee. Maariankämmekät tuoksuvat usein hyvälle, salmiakille.

Kasvin nimitys ei viittaa koreaan kukkaan, vaan kahteen liuskaiseen juurimukulaan, jotka muistuttavat käsiä. Toinen juurimukuloista on kurttuinen, koska sen ravintovarastot ovat kuluneet ilmaverson kasvattamiseen. Toiseen sileäpintaiseen mukulaan varastoituvat taas eväät seuraavan kevään kasvulle.

Sananjalka
Pteridium aquilinum - Örnbräken - Bracken fern

Sananjalka kasvaa yleensä synkissä puronvarsilehdoissa ja lehtomaisilla tuoreilla kankailla. Se on saanut nimensä juurakon poikkileikkauksen kirjoitusta muistuttavasta kuviosta. Sananjalan juurakko leviää laajalle.

Keväällä sananjalan nuoret lehdet näyttävät nyrkkiin puristuneilta ihmiskäsiltä, siksi sananjalkaa on kutsuttu myös kuolleenkouraksi.

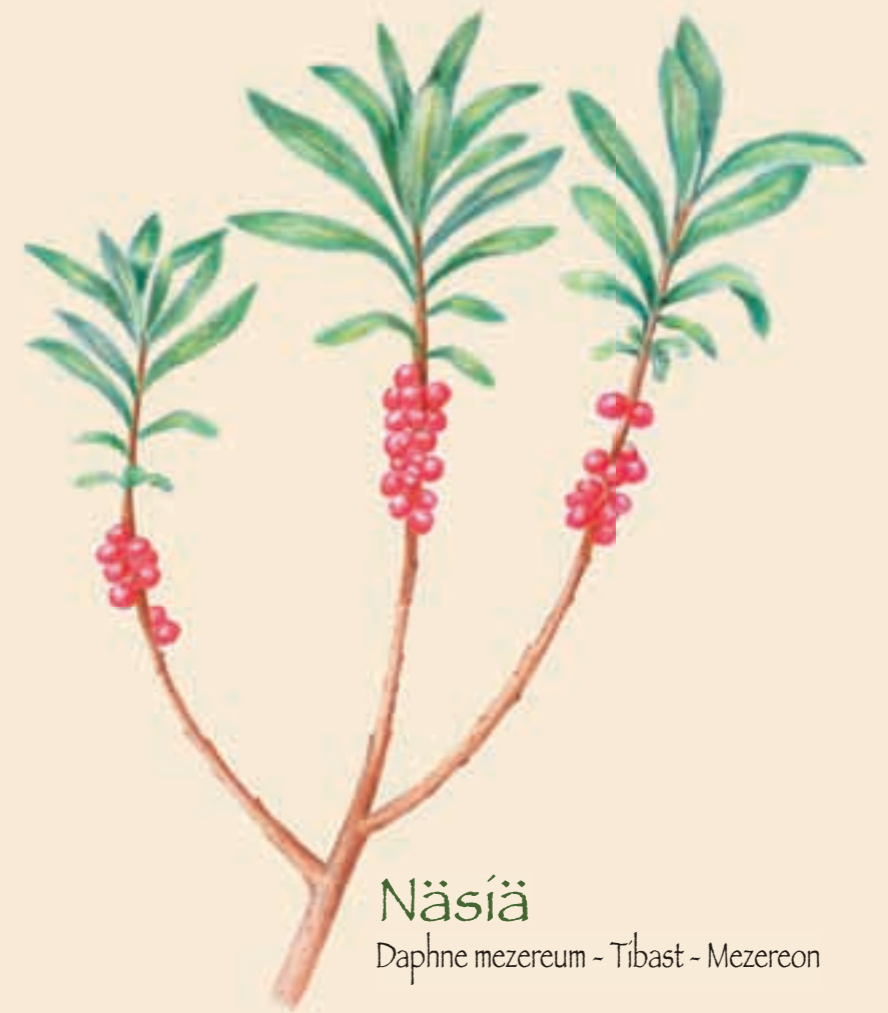
Hiirenporras
Athyrium filix-femina - Majbräken - Lady fern

Hiirenporras kasvaa tiheinä, tuuheina mättäinä varjoisissa ja kosteissa metsissä, etenkin purojen varsilla lehtometsässä. Lehtiruodit voivat kasvaa metrin mittaisiksi. Keväällä maasta nousevat lehdet ovat kerällä kuin etanan kuori.

Hiirenporras on tuoreena myrkyllinen, mutta keitetynä sen maavarsia ja nuoria versoja voi syödä, ja niitä on käytetty hätäravintona.

Puitten ja pensaitten jälkeen ovat kasvat ja vartalo, iho ja hiukset ilmeikkäimmät.

Paavo Haavikko

Näsiä
Daphne mezereum - Tibast - Mezereon

Näsiä eli riidenmarja on pensas, joka kukkii vaaleanvioletoin kukin aikaisin keväällä ennen lehtien puhkeamista. Kukista muodostuu punaisia, soikeita ja erittäin myrkyllisiä luumarjoja. Näsiä voi kasvaa yli metrin korkuiseksi pensaaksi. Näsiä elää lehtomaisissa metsissä ja on melko harvinainen.

Näsiän osia on käytetty lääkekasvina. Sen myrkyllisyyttä on myös hyödynnetty esimerkiksi ketunmyrkytön valmistukseen. Sitä käytetään silti koristekasvina. Nisäkkäät jättävät näsiän rauhaan, sillä se on useimmille niistä tappavan myrkyllinen. Linnut kuitenkin sietävät myrkyä. Ihmisen on paras jättää näsiä rauhaan, kasvin kosketteluakin tulee välttää.